

TER BESLISSING

Datum

16 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/296706

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Rijksinfrastructuur

Beslistermijn

22 oktober 2024

Bijlage(n)

1

Aan Staatssecretaris

nota

Beantwoording vragen leden Vedder (CDA), Bamenga (D66) en Veltman en Van den Hil (beiden VVD) over berichten proefbaanvak ERTMS in Zeeland

Aanleiding

Op 4 oktober jl. zijn 3 sets Kamervragen ontvangen van de leden Vedder (CDA), Bamenga (D66) en Veltman en Van Hil (beiden VVD). De vragen gaan over twee berichten in de media naar aanleiding van het besluit om het proefbaanvak ERTMS in te richten in Zeeland.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de voorgestelde beantwoording van de vragen en bij akkoord bijgevoegde Kamerbrief te laten versturen. De deadline hiervoor is 22 oktober 2024.

Kernpunten

Op 2 oktober jl. is het besluit om het proefbaanvak ERTMS op de Zeeuwse Lijn in te richten met de 21e voortgangsrapportage ERTMS met de Kamer gedeeld. Dit veroorzaakte de nodige commotie in Zeeland. Hierop volgden meerdere berichten in de media en 3 sets Kamervragen. De hoofdthema's van de Kamervragen zijn:

- De recente beperkingen op de Zeeuwse Lijn in relatie tot dit besluit;
- Hoe dit besluit tot stand is gekomen en communicatie hierover;
- Wat het besluit precies gaat betekenen;
- Vormgeving van vervangend vervoer en communicatie.

Krachtenveld

In 2012 is gestart met de eerste voorbereidingen voor de komst van de nieuwe Europese standaard voor treinbeveiliging: ERTMS. Dit ter vervanging van de huidige Automatische Treinbeïnvloeding (ATB), die sterk verouderd is. In mei 2019 is het Kabinetbesluit ERTMS genomen, waarmee de realisatiefase formeel gestart is. Onderdeel van dit besluit was een proefbaanvak op de Hanzelijn (Lelystad – Zwolle). In de jaren daarna bleek de implementatie van ERTMS complexer en veelomvattender dan voorzien. Eind 2022 werden bij een herijking van de planning en kostenraming van het programma ERTMS forse tegenvallers in zowel planning als kostenraming voorzien als de aanpak op de huidige manier doorgezet zou worden. Daarom is in de zomer van 2023 een second opinion uitgevoerd door een commissie van internationale experts naar de kostenraming en de aanpak van de uitrol. Eén van de aanbevelingen van de second opinion was om niet in het centrum maar aan de rand van het spoornetwerk te beginnen met de uitrol, om forse en langdurige hinder te voorkomen.

Naar aanleiding van de voorziene tegenvallers in planning en kostenraming wordt de aanpak van de uitrol van ERTMS momenteel herzien. Onderdeel hiervan is ook dat opnieuw gekeken is naar de strategie van testen en beproeven. Het eerste proefbaanvak op Harlingen Haven – Leeuwarden (wat onderdeel werd van het programma ERTMS bij de scope uitbreiding in 2021 met de Noordelijke lijnen) past goed in de nieuwe strategie van klein en beheersbaar beginnen. Een tweede proefbaanvak op de Hanzelijn inrichten bleek echter niet meer haalbaar en wenselijk. Daarom is onderzoek gedaan naar een alternatieve locatie. De nieuwe locatie moet aan een aantal criteria voldoen. De belangrijkste zijn:

1. Representativiteit voor de complexiteit van het Nederlandse spoornetwerk. Er komen dezelfde soort situaties voor als elders in het land (er zijn overwegen, beweegbare bruggen, etc.)
2. De ligging in het netwerk. Hoeveel dagelijks verkeer is er en hoe goed het mogelijk is om reizigers in bussen te vervoeren.
3. De mogelijkheid voor goederenvervoerders om ook deel te nemen aan test- en proefbedrijf.

De Zeeuwse Lijn voldoet het best aan deze criteria. Daarom is de spoorsector eensgezind in de wens om het proefbaanvak in te richten op de Zeeuwse Lijn.

Het proefbaanvak brengt voor Zeeland wel de nodige hinder met zich mee, vanwege de benodigde buitendienststelling voor testen en beproeven maar ook de kans op kinderziektes in de eerste periode na het hervatten van de dienstregeling. Echter is Zeeland na een succesvolle uitrol wel als eerste in Nederland voorzien van de nieuwste standaard in treinbeveiliging. Het eerstvolgende baanvak wat hierna wordt voorzien van ERTMS is Kijfhoek – Belgische grens, waarmee het voor bijvoorbeeld goederenvervoer mogelijk wordt om met ERTMS van de haven van Vlissingen naar België te rijden.

De gesprekken en onderhandelingen over het proefbaanvak zijn sinds mei 2024 gevoerd tussen IenW en de Provincie Zeeland. De gesprekken zijn gevoerd met de Provincie, aangezien dit bijvoorbeeld ook bij het BO MIRT de gesprekspartner van IenW is. De Provincie heeft van meet af aan aangegeven geen voorstander te zijn van een proefbaanvak in Zeeland. Toen aan het einde van de zomer bekend werd dat de Zeeuwse Lijn de voorkeurslocatie bleef, is onderhandeld over een maatregelpakket voor hinderbeperking en het vergroten van de betrouwbaarheid.

Vanwege de impact van het proefbaanvak is breder draagvlak van groot belang. Het test- en proefbedrijf en de gemaakte afspraken over maatregelen voor hinderbeperking en het vergroten van de betrouwbaarheid dienen de komende jaren niet alleen met de Provincie maar ook in samenwerking met andere belanghebbende partijen uitgewerkt te worden. Op 9 oktober jl. heeft een eerste gesprek plaatsgevonden met wethouders van een aantal gemeenten en bestuurders van onderwijsinstellingen, North Sea Ports en VNO NCW in aanwezigheid van gedeputeerde van der Maas. De directeur OVS heeft hierbij een korte toelichting op de totstandkoming van het besluit gegeven.

Na het besluit om het proefbaanvak ERTMS op de Zeeuwse Lijn in te richten, heeft u contact gehad met gedeputeerde Van der Maas. Naar aanleiding hiervan gaat u op 4 november 2024 naar Zeeland. Dit bezoek zal niet alleen in het teken staan van ERTMS maar van OV in Zeeland. Daarnaast heeft u met gedeputeerde Van der Maas afgesproken om elkaar na uw werkbezoek van 18 oktober 2024 aan COVRA te spreken over het proefbaanvak ERTMS.

Datum

16 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/296706

Opgesteld doorDG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Rijksinfrastructuur**Aan**

Staatssecretaris

Bijlage(n)

1

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Kamerbrief beantwoording Kamervragen over berichten proefbaanvak ERTMS in Zeeland	Kamerbrief met de beantwoording van de Kamervragen van de leden Vedder (CDA), Bamenga (D66) en Veltman en Van Hil (beiden VVD) over berichten proefbaanvak ERTMS in Zeeland

Datum

16 oktober 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/296706

Opgesteld door

DG Mobiliteit

Dir. Openbaar Vervoer en Spoor

Rijksinfrastructuur

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

1